

Agnieszka Ginko-Humphries

PAKIET EDUKACYJNY

STOP

UZALEŻNIENIOM

Agnieszka Ginko-Humphries

Pakiet edukacyjny

STOP UZALEŻNIENIOM

Scenariusze zajęć profilaktycznych
dla szkół podstawowych i gimnazjów

Projekt graficzny: Krzysztof Tusiewicz

Skład: Anna Maśka

© Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne Teatr Grodzki

Wydawca

Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne Teatr Grodzki

ul. S. Sempołowskiej 13

43-300 Bielsko-Biała

biuro@teatrgrodzki.pl

www.teatrgrodzki.pl

Bielsko-Biała, 2007

Druk: Zakład Introligatorsko-Drukarski Stowarzyszenia Teatr Grodzki
Zakład Aktywności Zawodowej

Publikacja przygotowana i wydana dzięki wsparciu finansowemu Unii Europejskiej w ramach projektu „W poszukiwaniu rozwiązań”. Poglądy w niej wyrażone są wyłącznie poglądami Bielskiego Stowarzyszenia Artystycznego Teatr Grodzki i nie odzwierciedlają oficjalnego stanowiska Unii Europejskiej.

Pakiet edukacyjny został dofinansowany ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu Operacyjnego, Priorytet: Edukacja kulturalna i upowszechnianie kultury/Edukacja kulturalna i kształcenie kadr kultury.

ISBN 978-83-926612-0-7

Wstęp

Pakiet edukacyjny „STOP UZALEŻNIENIOM” składa się z materiału filmowego i scenariuszy lekcji dla szkół podstawowych i gimnazjów. Scenariusze zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży zawierają zarówno tematy do dyskusji (mechanizmy i skutki uzależnień), jak również ćwiczenia psychoedukacyjne promujące zdrowy, aktywny i twórczy styl życia. Materiał filmowy – zapis przedstawień grup Teatru Grodzkiego – stanowi wprowadzenie do poruszanych zagadnień – punkt wyjścia do proponowanych działań lub własnych inicjatyw. Pakiet edukacyjny powstał podczas realizacji projektu Stowarzyszenia Teatr Grodzki „W poszukiwaniu rozwiązań” na rzecz przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki uzależnień (patrz strona 20).

Znajdą tu Państwo następujące scenariusze lekcyjne ilustrowane materiałem filmowym:

- Scenariusz I – film „Wujek Gustaw” – Zajęcia dla szkoły podstawowej i młodszych klas gimnazjalnych
- Scenariusz II – film „W potrzasku” – Zajęcia dla starszych klas szkoły podstawowej i dla klas gimnazjalnych
- Scenariusz III – film „Bez tytułu” – Zajęcia dla klas gimnazjalnych.

Wykorzystując pakiet „STOP UZALEŻNIENIOM”, trzeba wziąć pod uwagę poziom, wrażliwość i doświadczenia grupy. Propozycje z zakresu psychoedukacji mogą być rozszerzone, pominięte lub przeprowadzone osobno, tak jak i działania informujące o czynnikach ryzyka i wpływie używek na życie i zdrowie. Ruchomy jest także czas trwania zajęć. Pakiet edukacyjny może być wykorzystywany na lekcjach (np. na godzinie wychowawczej) lub spotkaniach pozalekcyjnych (np. w kółkach zainteresowań, grupach wsparcia).

Przed napisaniem scenariuszy zajęć profilaktycznych zasięgnęłam rady terapeutów z Katolickiego Ośrodka

Resocjalizacji i Wychowania Młodzieży Fundacji Nadzieja w Bielsku-Białej. Ich cenne wskazówki na temat wagi promowania pozytywnych wzorów zachowań i nacisku na rozwój osobisty ucznia wpłynęły zasadniczo na kształt proponowanych zajęć. Chciałam również podziękować pedagogom szkolnym, którzy wypełnili ankietę na temat działań profilaktycznych (patrz strona 3). Ich odpowiedzi, zbieżne ze stanowiskiem terapeutów pracujących z osobami uzależnionymi, umożliwiły dopasowanie niniejszej publikacji do rzeczywistych potrzeb środowiska pedagogicznego. Mojej koleżance psycholog Ewie Staszkiwicz dziękuję za ćwiczenie rozwijające pozytywne myślenie, a pedagog Agnieszce Beczek za rozmowy o moich pomysłach i zamierzeniach. Jestem również wdzięczna losowi za to, że mogłam uczestniczyć w różnorodnych warsztatach i kursach rozwoju osobistego – owocem pracy nad sobą są wiersze zamieszczone w tej książce. Mam nadzieję, że ta publikacja przyczyni się, choć w małym stopniu, do kształtowania w młodych ludziach chęci poznawania samego siebie i nawiązywania dobrych relacji z innymi ludźmi.

Agnieszka Ginko-Humphries

Agnieszka Ginko-Humphries – koordynator programów edukacyjnych Stowarzyszenia Teatr Grodzki, filolog angiłsta, specjalność nauczycielska. W latach 1995–1999 prowadziła indywidualne i grupowe zajęcia z języka angiłskiego dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Od 2000 do 2005 roku pracowała jako koordynator programu merytorycznego w Instytucie Kultury Polskiej w Londynie (placówka MSZ). Uczestniczyła w wielu warsztatach i kursach m.in.: sztuka i psychoanaliza, terapia przez taniec, kreatywne pisanie, kształcenie asertywności, praca nad trudnymi emocjami, terapia metodą Gabriele Roth. Ukończyła roczny kurs podstaw psychoterapii w Westminster College w Londynie w 2003 roku. Należy do Kręgu Kobiet Studnia w Bielsku-Białej, który prowadzi warsztaty rozwoju osobistego. Autorka publikacji „Zwykli niezwykli”, zachęcającej młodzież do udziału w działaniach twórczych (Stowarzyszenie Teatr Grodzki, 2007). Poetka.

Wyniki ankiety

„Uzależnienia – Profilaktyka”

Ankieta przeprowadzona wśród 20 pedagogów i psychologów pracujących z dziećmi i młodzieżą z bielskich szkół. Celem ankiety było zebranie informacji na temat prowadzonych działań profilaktycznych i dopasowanie niniejszej publikacji do rzeczywistych potrzeb środowiska pedagogicznego.

We wszystkich ankietach podkreślono wagę zarówno bezpośrednich, jak i pośrednich form profilaktyki – tak informacji o zagrożeniach i systemach wsparcia, jak i psychoedukacji i promocji aktywnego stylu życia. Według ankietowanych programy profilaktyczne powinny objąć nie tylko młodzież, ale i rodziców, nauczycieli, wychowawców i opiekunów. Zwracano uwagę na konieczność długofalowych i wszechstronnych działań.

1. Jak najlepiej przeciwdziałać uzależnieniom? Które metody, z Państwa doświadczenia, są najbardziej skuteczne?

Odpowiedzi:

- rozwinąć psychoedukację dzieci i młodzieży (np. warsz-taty aktywizujące), pracując nad następującymi zagadnieniami: umiejętności interpersonalne, poczucie własnej wartości, asertywność, umiejętność rozwiązywania konfliktów, rozładowywania napięć, radzenia sobie ze stresem, świadomość celów życiowych, rozwój zainteresowań, poczucie bezpieczeństwa w rodzinie poprzez nasilenie kontaktów z bliskimi osobami, pokazywanie pozytywnych wzorów, przełamywanie schematów generacyjnych, kulturowych i innych
- organizować wspólne, radosne i twórcze spędzanie czasu
- promować zdrowy styl życia
- rozwijać zainteresowania sportowe
- udzielać wsparcia (indywidualnego i grupowego)
- proponować interesujące zajęcia w czasie wolnym
- zwiększyć wiedzę młodzieży na temat wpływu używek na organizm, życie osobiste, rodzinne, społeczne (zagro-

żenia dla zdrowia i życia) poprzez spotkania z pedagogiem, psychologiem, osobą pracującą w ośrodku przeciwdziałania uzależnieniom

- kształcić nauczycieli, wychowawców i opiekunów młodzieży (profilaktyka i wiedza na temat profesjonalnej pomocy psychoterapeutycznej)
- zwiększyć liczbę specjalistycznych publikacji dla młodzieży na temat uzależnień
- rozwinąć psychoedukację rodziców.

Proponowano różne formy pracy: pogadanki, drama, burza mózgów, taniec, rysunek, praca w grupach, dyskusja.

2. Gdyby mieli Państwo odpowiednie środki, jakie wprowadziliby Państwo programy profilaktyczne/rozwiązania w szkołach?

Odpowiedzi:

- programy dla nauczycieli i rodziców z zakresu skutecznej komunikacji w relacjach z młodymi ludźmi
- nowatorskie cykliczne zajęcia dla młodzieży zarówno lekcyjne, jak i pozalekcyjne (np. zajęcia plastyczne, taneczne, teatralne, narciarskie, szachowe)
- programy profilaktyczne, np. „Spójrz inaczej na agresję”, Trening Zastępowania Agresji (TZA), nowe programy szwedzkie i amerykańskie, kończące się uprawianiem sportów ekstremalnych
- zajęcia warsztatowe dla młodzieży z zakresu asertywności i komunikacji
- programy rozwijające system wsparcia społecznego i umiejętności korzystania z niego
- promocja zdrowego stylu życia
- dodatkowe zajęcia dla młodzieży rozwijające i ukierunkowujące jej zainteresowania
- budowanie bliskiej więzi między nauczycielem a uczniem
- obozy terapeutyczne dla młodzieży (grupy wsparcia)
- spotkania superwizyjne dla nauczycieli
- programy autorskie oparte na diagnozie potrzeb i zagrożeń szkoły.

3. Co powinno znaleźć się w scenariuszu zajęć dotyczących uzależnień?

Odpowiedzi:

- ćwiczenia z zakresu psychoedukacji młodzieży: rozwijanie asertywności, radzenie sobie z trudnościami, budowanie poczucia własnej wartości, rozwiązywanie konfliktów
- próba odpowiedzi na pytanie: „po co sięgamy po używki?”
- zajęcia: z dramy oraz integrujące grupę
- skutki zdrowotne i prawne wynikające z uzależnień
- informacje na temat miejsc, gdzie można znaleźć pomoc (osoby i instytucje).

4. Jakich tematów nie należy podejmować, rozmawiając z uczniami o używkach/jakich podejść unikać? Czy to prawda, że temat uzależnień jest w środowisku pedagogicznym tematem tabu?

Odpowiedzi:

- nie należy straszyć, moralizować
- nie powinno się bagatelizować problemów uczniów
- nie informować, jak działają poszczególne środki uzależniające (może to posłużyć jako instrukcja)
- powinno się podejmować wszystkie tematy poruszane przez uczniów adekwatnie do ich poziomu rozwoju
- jedynymi tematami tabu są bardzo drastyczne lub niecenzuralne zagadnienia
- unikać spotkań z byłymi osobami uzależnionymi przedstawianymi jako „gwiazdy”.

5. Jakie informacje i wskazówki w programach profilaktycznych (materiałach dydaktycznych) byłyby pomocne dla nauczycieli i pedagogów chcących podjąć temat uzależnień?

Odpowiedzi:

- dokładne scenariusze zajęć
- informacje o miejscach pomocy osobom uzależnionym
- informacje na temat mechanizmów i objawów uzależnień
- informacje dotyczące wsparcia instytucjonalnego i społecznego dla osób uzależnionych i ich rodzin
- profilaktyczne filmy i gry komputerowe

- świadectwa osób uzależnionych i pracowników placówek odwykowych
- propozycje gier i zabaw
- wymiana doświadczeń na temat przeprowadzanych zajęć.

6. Jakie dodatkowe informacje i rady związane z pracą z dziećmi/młodzieżą byłyby pomocne w programach profilaktycznych dla nauczycieli/pedagogów?

Odpowiedzi:

- materiał dotyczący budowania pozytywnych relacji z uczniami, prowadzenia dyskusji
- informacje o mechanizmach grupowych
- wskazówki dotyczące pracy z grupą dzieci w różnym wieku
- wskazówki dotyczące pracy z rodziną
- informacje dotyczące epidemiologii uzależnień w szkole (dostępność używek, czynniki ryzyka).

7. Jak często korzystają Państwo z superwizji, wsparcia terapeuty, psychologa?

Odpowiedzi:

- raz w tygodniu, raz w miesiącu.

Wskazywano na wsparcie indywidualne i grupowe. Połowa ankietowanych nie odpowiedziała na to pytanie.

8. W jaki sposób odreagowują Państwo stresy zawodowe? Co najbardziej pomaga?

Odpowiedzi:

- kultura i sztuka: taniec, kino, teatr, literatura, fotografia
- wsparcie rodziny
- śmiech
- spotkania z przyjaciółmi
- spacer
- wyjazdy
- sport
- ruch
- praca fizyczna, np. sprzątanie.

Scenariusz I film „Wujek Gustaw”

Zajęcia dla szkoły podstawowej
i młodszych klas gimnazjum

CELE:

Uczeń:

- dokonuje analizy postępowania bohaterów i wyciąga wnioski
- próbuje odpowiedzieć na pytanie: „dlaczego się uzależniamy?”
- uczy się kreatywnego pisania
- współdziała w grupie.

METODY PRACY:

- aktywizujące: dyskusja, ćwiczenie grupowe, kreatywne pisanie
- eksponujące – pokaz filmu, czytanie wierszy.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: film „WUJEK GUSTAW” – spektakl grupy teatralnej ze świetlicy środowiskowej przy ulicy Jana Sobieskiego, wiersze („Wujek Gustaw”, „Wujek Wincenty”, „Ciotka Ziułka”), kartki, długopisy.

CZAS TRWANIA: ok. 45 minut.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Wprowadzenie – nauczyciel informuje, że zajęcia poświęcone będą współczesnym uzależnieniom: od komórki, samochodu, gadżetów, oraz twórczemu pisaniu – wymyślaniu przygód i zdarzeń.
2. Dyskusja – czy można się uzależnić od samochodu? Czy znają kogoś, kto popadł w takie uzależnienie? Jak może wyglądać taka obsesja na punkcie swojego samochodu? (5 minut)
3. Oglądanie filmu pt. „Wujek Gustaw” poprzedzone informacją, że występują w nim dzieci i młodzież – uczestnicy zajęć teatralnych Stowarzyszenia Teatr Grodzki, którzy

przygotowali spektakl o uzależnieniach. Prośba, żeby zastanowić się podczas oglądania, dlaczego wujek tak się uzależnił? (Jeżeli uczniowie mają trudności z odpowiedzią na pytanie, można dodatkowo przeczytać wiersz „Wujek Gustaw”). (6 minut)

4. Dyskusja na temat filmu. Poszukiwanie odpowiedzi na pytanie: „Dlaczego wujek Gustaw tak się uzależnił od samochodu?” (zabrakło mu czułości i zainteresowania bliskich – chodził do auta „na pieszczoty”; miał niskie poczucie własnej wartości i chciał być kimś – „kierowcą z krwi i kości”; wpadł w konflikt z rodziną, nie radził sobie ze złością – „z dziećmi mu puszczały nerwy”; cierpiał na brak uwagi – żona była „zagoniona”; nie miał czasu na nawiązywanie przyjaźni i rozwijanie zainteresowań, bo ciągle gdzieś jeździł). (5 minut)

5. Burza mózgów – do jakich innych wynalazków za bardzo się przywiązujemy? Od czego możemy się uzależnić? (np. telewizja, internet, gadżety, drogi sprzęt, telefon komórkowy, MP3, etc.; w gimnazjach można poruszyć problem „współczesnych ikon” – dóbr materialnych, które często wielbimy, traktujemy je jako świętość i możemy się od nich uzależnić (np. markowe ubrania, gadżety, telefon komórkowy, kosmetyki). (5 minut)

6. Przygotowanie do kreatywnego pisania. Dyskusja na temat tego, co może znaleźć się w opowiadaniach o osobie uzależnionej od telefonu komórkowego i od gadżetów/drogich sprzętów oraz jak takie historie mogą się skończyć (np. spanie z telefonem pod poduszką, ciągle zmienianie modeli, zderzenie się z kimś na ulicy z powodu pisania esemesów, kupowanie niepotrzebnych gadżetów i sprzętów, wydawanie pieniędzy, długi, zadróżność innych, zagrabszenie całego domu sprzętami i gadżetami, etc.). (5 minut)

7. Rozdanie grupom wiersza „Wujek Wincenty” – o gadżetach i drogim sprzęcie lub „Ciotka Ziułka” – o telefonie komórkowym (można też rozdać oba teksty całej klasie). Sprawdzenie, czy ich pomysły są podobne do tych z wierszy, czym różni się zakończenie. (5–10 minut)

8. Kreatywne pisanie w grupach – wymyślanie zdarzeń. Każda grupa (6–8 osób) wybiera sobie temat swojej historii – gadzety/dobry sprzęt lub telefon komórkowy. Uczniowie wspólnie piszą żartobliwy tekst (w czasie przeszłym) o uzależnieniu od komórki lub gadżetów/sprzętów (powstaje on „w łańcuszku” – na krążącej kartce papieru). Najpierw uczniowie ustalają, czy piszą o kobiecie, czy mężczyźnie i wymyślają imię. Każdy po kolei zapisuje jedno zdanie, zawija (żeby nie było widać) i podaje dalej. Pierwsza osoba zaczyna swoją wypowiedź od wybranego imienia. Ostatnie trzy osoby piszą zakończenie. Kiedy tekst jest już skończony, liderzy grup odczytują go na głos w grupach (lub przed całą klasą). Nauczyciel podsumowuje ćwiczenie, omawiając zarówno najbardziej pomysłowe, jak i najbardziej realne wątki. (10 minut)

Wujek Gustaw

Był raz sobie wujek Gustaw,
co samochód swój ubóstwiał.
No i z wielkiej tej miłości
auto stroił, zdobił, mościł.
Ciągłe wołał:
„Mój ty złoty,
zaraz przyjdę na pieszczoty”.
Po czym zjawiał się ze szczołką,
z miękkim włosiem, bardzo wiotką,
by je dobrze wymasować,
głaskać, gładzić, polerować.
Żeby tył miał ładny, gładki,
olej wcierał mu w pośladki.
A gdy but był ciut znoszony,
zaraz zmieniał mu opony.
Kąpał auto swe codziennie,
żeby było mu przyjemnie.
I odkurzał mu fotele
w środy, piątki i niedziele.
Nie chciał wujek jadać z żoną,
bardzo zresztą zagonioną.
Z dziećmi mu puszczały nerwy,
więc powtarzał im bez przerwy,

że kierowca z krwi i kości
w aucie je, a w domu pości.
Gdy tankował gdzieś na stacji,
z autem siadał do kolacji.
I mu olej napędowy
tak jak szampan szedł do głowy.
Za to w swoje urodziny
zamiast tortu miał spaliny.
Wdychał je jak zapach łąki
i wypuszczał wielkie baki.
Czasu wujek miał niewiele,
bo pracował też w niedziele,
by paliwa mieć zapasy
na szaleństwa szybkiej trasy.
Na parkingu kiedyś zasnął –
w aucie miał pidżamę własną.
I go naszły senne mary,
a w nich koszmar nad koszmary.
Amazoński przyśnił las,
który ryknął:
„Nadszedł czas!
Z każdym, kto mnie dzisiaj truje,
ja rozprawię się, wy zbóje!
Bo umieram już od smrodów
tych milionów samochodów.
Wylaż z auta, wciągaj gacie,
bo po Ciebie idę, bracie!”.
Inne lasy wokół stały,
już do auta zaglądały.
I wciskały się konary
przez nieszczelne szyby, szpary:
„Ty nas dusisz przez spaliny,
to my Ciebie udusimy!”.
Wrzasnął wujek:
„Już nie będę!
Auto było wielkim błędem!”.
Sprzedał auto wraz z garażem,
po czym został kolejjarzem.

Agnieszka Ginko

Wujek Wincenty

By raz wujek Wincenty,
co kochał drogie sprzęty,
gadżety, wynalazki
jak elektryczne obrazki,
które same zdmuchiwały kurz.
Kupił je na raty,
dziesięć spłacił już.
Miał wujek lodówkę,
srebrną, mogę przysiąc,
co towarów wszelkich
mieściła aż tysiąc.
I znała, naprawdę,
języków sześć,
w których nauczała,
co należy jeść.
Lecz wujek nie słuchał,
bo musiał główkować,
jak pożyczkę wielką
spłacić, odpracować.
Miał też toaletę,
piękną, luksusową,
na którą zaprosić
mógł nawet królową,
bo była olbrzymia,
siedzenie wygodne,
no i pouczała,
co zdrowe i modne.
Lecz wujek nie słuchał,
bo musiał główkować,
jak pożyczkę wielką
spłacić, odpracować.
A w weekendy myślał,
co by tutaj zrobić,
żeby więcej kupić
i więcej zarobić.
Gdy tak kiedyś dumiał,
zawzięcie, uparcie,
nagle elektryczne

zrobiło się zwarcie.
I wszystkie obrazki
jak jeden mąż
zaczęły brudy
wydmuchiwać wciąż.
„Ratunku, pomocy,
zabije mnie kurz!”
– krzyczał biedny wujek
podduszony już.
„Czas na francuskie słówka!”
– krzyknęła mu lodówka.
– „En, dy, trła
– powtarzaj tak jak ja!”
„Ach, zatańcz do kotleta!”
– śpiewała toaleta.
– „Na cerę śnieżnobiłą
najlepsze jest kakao!”
Pomyślał wujek:
„Żyje się raz!”
i nogi wzięł za pas.
Uciekł, gdzie pieprz rośnie.
Żył dziko i radośnie.
I cały wniebowzięty
sprzedał swój dom i sprzęty.
Zamieszkał w chatce w górach
i wreszcie bujał w chmurach.

Agnieszka Ginko

Ciotka Ziutka

Była sobie ciotka Ziutka
bardzo sprytna, bardzo rzutka,
lecz uderzył jej do głowy,
ach! telefon komórkowy.
„Bo widzicie przyjaciele,
że to model nad modele.
Smukły, sprawny, pełen siły,
żeby dzieci takie były!”
Miał telefon swoje łóżko
Z tele-kołdrą i poduszką.
Dwa komplety miał pościeli:
jeden w groszki, drugi w bieli.
I na każdy dzień ubranka:
tele-ciuszki, tele-wdzianka.
„Wie już synek, wie już córka:
najważniejsza jest komórka!”
– tak mówiła ciotka miła
i dzwoniła, i dzwoniła...
A jej obolały kciuk
stukał puk–puk–puk–puk–puk.
Esesesów, mogę przysiąc,
Ziutka dostawała tyśiąc.
Nic innego nie czytała
– co minutę je sprawdzała.
I z szybkością błyskawicy
w aucie, kinie, na ulicy
jej wciąż zagoniony kciuk
pisał puk–puk–puk–puk–puk.
Z dziećmi rzadko się widziała
I dzwoniła, gdy coś chciała.
„Po co wołać, po gonić,
kiedy można do nich dzwonić?
Wie już synek, wie już córka:
najważniejsza jest komórka”.
No i ciotka, pełna werwy,
wydzwaniła gdzieś bez przerwy,
a jej zagoniony kciuk
pisał puk–puk–puk–puk–puk.

Kciuk zmęczony był biedaczek
i o spokój prosił z płaczem.
Sprzeciw swój wyraził szczerzy,
no i urósł razy cztery.
Potem zaś niespodziewanie
zajął całe on mieszkanie.
I kciukową swoją głową
wszedł na klatkę już schodową.
Powędrował nią do góry,
przebił dach i hejże! w chmury.
Byle dalej być od domu
i głupiego telefonu.
Przyjechała staż pożarna,
lecz drabina była marna,
A szalony ciotki kciuk
szczeble łamał
puk–puk–puk.
„Zejdź natychmiast!
– ciotka wyła.
– Obiecuję, będę miła.
Już nie będzie telefonu,
jutro oddam go do złomu!
Kciuku! Będę cię szanować
i paznokiec ci piłować!”
Udobruchał się nasz kciuk,
no i zmałał puk–puk–puk.
Odtąd nasza ciotka Ziuta
swetry robiła na drutach.

Agnieszka Ginko

Scenariusz II film „W potrzasku”

Zajęcia dla starszych klas szkoły podstawowej i dla klas gimnazjalnych

CELE:

Uczeń:

- potrafi określić własne emocje
- poznaje różne sposoby radzenia sobie z trudnymi emocjami
- dostrzega mechanizmy uzależnień
- uświadamia sobie skutki uzależnień
- współdziała w grupie.

METODY PRACY:

- aktywizujące: burza mózgów, dyskusja, praca w grupach zadaniowych, wizualizacja
- eksponujące – pokaz filmu.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: film „W POTRZASKU” – spektakl grupy teatralnej ze świetlicy środowiskowej przy ul. Gazowniczej, arkusze papieru, pisaki/kolorowe kredki

CZAS TRWANIA: ok. 45 minut.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Wprowadzenie – nauczyciel informuje, że zajęcia poświęcone będą omówieniu pozytywnych sposobów radzenia sobie z trudnym emocjami, np. ze stresem, oraz zjawisku uzależnień.

2. Burza mózgów – z jakimi trudnymi emocjami musimy sobie radzić? (np. stres, zmęczenie, smutek, agresja, odrzucenie, strata, samotność, poczucie pustki, nuda, poczucie zagrożenia, niskie poczucie własnej wartości, bezradność). (5 minut)

3. Podział na grupy – uczniowie zapisują na arkuszach papieru pozytywne sposoby radzenia sobie z trudnymi emocjami. (5 minut)

4. Liderzy grup przedstawiają odpowiedzi. Nauczyciel omawia odpowiedzi, dodając swoje sugestie (np. rozmowa z bliską osobą, spotkanie z fachowcem – pedagogiem, psychologiem – sport, wyjazdy, hobby, zajęcia artystyczne, zajęcia rozwoju osobistego – jak wizualizacja, poprawienie nastroju poprzez kąpiel w wannie, słuchanie radosnej muzyki, taniec, etc.; jeżeli brakuje pomysłów na poprawę nastroju, można wypisać 5 rzeczy, które sprawiały nam przyjemność w dzieciństwie i wybrać jedną z nich). Podsumowując dyskusję, nauczyciel zwraca uwagę na to, że od trudnych emocji czasem ucieka się w uzależnienia. (5 minut)

5. Oglądanie filmu pt. „W potrzasku” poprzedzone informacją, że występują w nim dzieci i młodzież – uczestnicy zajęć teatralnych Stowarzyszenia Teatr Grodzki, którzy przygotowali spektakl o uzależnieniach. Prośba, żeby zastanowić się podczas oglądania filmu, jak zostało pokazane uzależnienie i co pomogło się z niego wyrwać. (11 minut)

6. Dyskusja na temat filmu. Poszukiwanie odpowiedzi na pytania:

- Jak zostało pokazane uzależnienie (jako zniewolenie, śmierć)?
- Kto pomaga bohaterom spektaklu (przyjaciele, inni ludzie)?
- Czy przyjaciele zawsze pomagają, czy czasem wciągają w nałóg (często człowiek sięga po używki, żeby uzyskać akceptację grupy, zaimponować; zwrócenie uwagi na to, że „uzależnienie” jest w spektaklu osobą)?
- Czy jeden z aktorów nie powinien być zostać „pod folią”, żeby pokazać, że nie wszystkim udaje się „wyrwać” z uzależnienia, uciec od śmierci? (5-10 minut)

7. Podsumowanie zajęć – powrót do pozytywnych sposobów radzenia sobie z trudnymi emocjami. Przeprowadzenie wizualizacji poprzedzone informacją, że jest ona dobrą metodą na poprawę nastroju. Czytać/mówić bardzo wolno, z przerwami na wyobrażenie sobie wszystkich procesów. (10–15 minut)

Usiądź wygodnie na krześle, rozluźnij mięśnie. Weź parę głębszych oddechów. Zamknij oczy i wejdź w stan relaksu. Oddychaj wolno, rytmicznie. Poczuj, jak powietrze napęlnia całe twoje ciało, wszystkie jego komórki, mięśnie. Każdy zakamarek ciała wypełnia się powietrzem, życiem. Oddech reguluje przepływ energii w twoim organizmie, wysyła ją tam, gdzie trzeba. Wszędzie, gdzie było napięcie, ból, zanieczyszczenie, jest teraz czyste powietrze, dobra energia życia, która krąży po całym twoim ciele. Poczuj w sobie światło, moc uzdrawiania. Twój oddech wybija rytm naprawy, regeneracji, oczyszczenia. Oddychaj głęboko, tak aby poczuć jedność ze swoim organizmem. Twój umysł, dusza, ciało są połączone, są wspólnym naczyniem, które możesz napełniać oddechem, światłem, miłością. Poczuj siebie, swoją niepowtarzalną, jedyną na świecie esencję. Ciesząc się każdym wdechem i wydechem, zapytaj siebie, kto oddycha. Czym jest twoja istota? Co możesz jej dać? Czego potrzebuje? Oddychaj. Wiesz, że zasługujesz na wszystko, co najlepsze. Niech twoje wnętrze wypełni się radością, siłą. Kiedy poczujesz, że jesteś gotowy, żeby wyruszyć w drogę, wyobraź sobie, że wstajesz, podchodzisz do drzwi i je otwierasz. Za drzwiami rozciąga się słoneczna łąka. Ten niespodziewany widok śmieszy cię, ale jesteś zadowolony, że będziesz po niej chodził. Wyobraź ją sobie. Zobacz, co na niej rośnie, jakie otaczają cię kolory. Poczuj zapachy, usłysz dźwięki. Świeci słońce, ogrzewa cię promieniami, jest dobrze. Możesz do czegoś podejść na łące, pooglądać to z bliska. Czujesz się bezpieczny. Wiesz, że jesteś częścią wszechświata, jego niezbędnym elementem. Należysz do niego, jesteś jego dzieckiem. Twój oddech reguluje rytm wszystkiego, co cię otacza. Poczuj bliskość łąki, słońca, świata. Czas na wędrówkę. Daleko widzisz mostek i rzekę. Idziesz w tamtą stronę, chcesz dojść do rzeki i stanąć na mostku. Woda przyjemnie szumi i płynie. Stoisz na mostku i patrzysz na przepływającą rzekę. Wiesz, że zabiera wszystko, co niepotrzebne. Jeżeli są w tobie jakieś zaszłości, bolesne, trudne emocje, napięcia, stres, możesz się ich pozbyć. Zrób kulę z wszystkich niepotrzebnych, niezdrowych rzeczy, które cię ob-

ciążają. Wrzuć w nią złe myśli, gniew, lęki, stres. Jeżeli ktoś cię zranił niepotrzebnymi słowami, postępowaniem, możesz to wszystko włożyć do kuli, zrzucić ze swojego serca. Przebaczone sobie i innym. Pozbądź się wszystkiego, co ci szkodzi, co cię ogranicza. Poczuj ulgę i wrzuć kulę do wody. Zobacz, jak odpływa, jak zabiera ją rzeka i niesie daleko, daleko, jak najdalej od ciebie. Niech ta rzeka towarzyszy ci w trudnych chwilach i zabiera to, co niepotrzebne, szkodliwe. Niech cię chroni i oczyszcza. Odetchnij głęboko, zejdz z mostka i rusz w dalszą drogę. Zobacz, jak wygląda teraz łąka. Oddychaj. W oddali widzisz domek, twoją oazę. Tutaj się schronisz i napełnisz miłością. Podejdz do domu, wejdz do środka. Znajdziesz tam potrzebne ci rzeczy do wypoczynku, do zregenerowania sił. Są tam meble i przedmioty, które pomagają ci w problemach, napełniają dobrą energią, zdrowiem. Zostań parę chwil w domku i zobacz, co robisz. Popatrz, jak wszystko tańczy wokół ciebie i spełnia twoje najskrytsze marzenia. Jesteś w swojej oazie, gdzie nikt i nic cię nie dosięgnie. Zawsze możesz tu wrócić, w każdym momencie. Wystarczy parę chwil, aby się odprężyć. Powracaj tu w potrzebie i pomagaj sobie poczuć lekkość życia. Nasycony wewnętrznym pięknem, powoli wyjdz z domku. Odetchnij głęboko i poczuj, jak jeszcze raz napełnia cię powietrze, jak krąży po całym twoim ciele. Jesteś mocny, zdrowy. Możesz już wrócić ze swojej wędrówki. Pożegnaj domek, pożegnaj rzekę, wróć przez łąkę. Pozdrów wszystko, co na niej zobaczyłeś. Widzisz już drzwi, które otworzyłeś, powoli naciskasz klamkę i wracasz do środka. Kiedy doliczę od 1 do 5, otworzysz oczy i będziesz wypoczęty i przebudzony. 1, 2, 3... Będziesz przebudzony. 4, 5... Otwierasz powoli oczy i cieszysz się życiem.

8. Omówienie wrażeń. (5 minut)

Scenariusz III film „Bez tytułu”

Zajęcia dla klas gimnazjalnych

CELE:

Uczeń:

- dostrzega różne rodzaje uzależnień
- uświadamia sobie ich skutki
- próbuje odpowiedzieć na pytanie: „po co sięgamy po używki?”
- współdziała w grupie
- wzmacnia poczucie własnej wartości
- uczy się pozytywnego myślenia.

METODY PRACY:

- aktywizujące: dyskusja, ćwiczenia grupowe, praca w parach
- eksponujące – pokaz filmu.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: film „BEZ TYTUŁU” – spektakl grupy teatralnej ze Środowiskowego Domu Samopomocy Podkowa w Bielsku-Białej, kartki i arkusze papieru, pisaki/kolorowe kredki.

CZAS TRWANIA: ok. 45 minut.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Wprowadzenie – nauczyciel wprowadza uczniów w temat, informując, że zajęcia poświęcone będą zjawisku uzależnień oraz rozwijaniu poczucia własnej wartości i pozytywnego myślenia.
2. Burza mózgów – od czego można się uzależnić? (np. od narkotyków, alkoholu, papierosów, tabletek, telefonu komórkowego, internetu, telewizji, hazardu, etc.) (5 minut)
3. Oglądanie filmu pt. „Bez tytułu” poprzedzone informacją, że występują w nim uczestnicy zajęć teatralnych Stowarzyszenia Teatr Grodzki, którzy przygotowali

spektakl o uzależnieniach. Prośba, żeby zastanowić się podczas oglądania filmu, dlaczego jego bohaterowie sięgnęli po używki. (12 minut)

4. Dyskusja na temat filmu. Poszukiwanie odpowiedzi na pytania:

- Dlaczego na końcu jeden z bohaterów zbiera plansze (chce je wyrzucić czy wraca do nałogów)?
- Czy w rzeczywistości wszystkim udaje się zerwać z uzależnieniem? Które osoby powinny być zostać ze swoimi planszami – z którymi uzależnieniami najtrudniej walczyć (z narkotykami, alkoholem, lekomanią, hazardem)?
- Czy można się uzależnić od książek (raczej od chęci bycia najlepszym, najmądrzejszym, imponowania, etc.)?
- Co doprowadziło bohaterów spektaklu do uzależnień (nuda, chęć zabawy, spróbowania czegoś nowego – „miała być fajna zabawa”, samotność – „miałem przyjaciół, lecz nikogo w realu”, nieradzenie sobie z trudnymi emocjami – „papieros uspokajał”, „pomagał w koncentracji”)? (5-10 minut)

5. Ćwiczenie na rozwijanie poczucia własnej wartości. Uczniowie dobierają się w grupy po 5–6 osób, siadają razem w kole. Każdy wypisuje na kartce cztery pozytywne cechy osoby, która siedzi jego po lewej ręce (np. otwarta, towarzyska, miły głos, poczucie humoru, można na niej polegać; nie muszą to być koniecznie cztery cechy – chodzi o jakość, a nie ilość). Kiedy wszyscy skończą, podają kartkę do przeczytania osobie, którą opisywali. Potem każdy pisze na kartce cztery pozytywne cechy osoby, która siedzi po jego prawej ręce. Kiedy wszyscy skończą, podają kartkę do przeczytania osobie, którą opisywali. Na koniec wszyscy wypisują dziesięć swoich pozytywnych cech – tylko dla siebie i zachowują na „czarną godzinę”, na ciężkie chwile. (10 minut)

6. Ćwiczenie na pozytywne myślenie. Nauczyciel podaje/wypisuje słowa: powietrze, woda, ziemia, ogień. Każdy wybiera sobie jedno słowo. W parach uczniowie wyrażają swoją wdzięczność danemu żywiołowi

(np. „Dziękuję Ci, ogniu, za to, że nas ogrzewasz i za to, że można w Tobie wytopić wiele rzeczy”). Następnie nauczyciel podaje trudniejsze słowa, np. samotność, nuda, strata, smutek, ból. Powtórzenie ćwiczenia w parach – wybranie jednego słowa i wyrażenie swojej wdzięczności (np. „Dziękuję Ci, bólu, za to, że mówisz mi, gdzie leży problem i za to, że dzięki Tobie doceniam zdrowie”).
(5–10 minut)

7. W grupach uczniowie wypisują wspólnie na dużej kartce wszystkich rzeczy, za które są wdzięczni w swoim życiu. Liderzy grup odczytują hasła na głos. (5 minut)

8. Omówienie ćwiczenia. Nauczyciel wskazuje na powtarzające się hasła – rzeczy, które są dla nas najważniejsze. (5 minut).

SIEDZIBA STOWARZYSZENIA TEATR GRODZKI

ul. S. Sempołowskiej 13, 43-300 Bielsko-Biała.

Mieści się tu Zakład Aktywności Zawodowej i Warsztat Terapii Zajęciowej.

ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ

tel./faks 033 496 52 19

e-mail: zaz@teatrgrodzki.pl

www.poligrafia.bielsko.pl

W Zakładzie Introligatorsko-Drukarskim pracuje 40 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Zamawiając nasze produkty (m.in. druki, wizytówki, kartki okolicznościowe, torby reklamowe, pudełka), wspierasz osoby niepełnosprawne.

WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ

tel./faks 033 497 58 78

tel. 033 497 5878, 0693 092 468

www.jestespotrzebny.pl

Warsztat Terapii Zajęciowej JESTEŚ POTRZEBNY!

wspiera osoby z niepełnosprawnością w osiąganiu samodzielności życiowej. Warsztat oferuje praktyczne warsztaty, szkolenia zawodowe oraz treningi umiejętności społecznych. Warsztat działa przy Bielskim Stowarzyszeniu Artystycznym Teatr Grodzki od grudnia 2004 roku.

*Zapraszamy do odwiedzin
Warsztatu Terapii Zajęciowej.*

Prowadzimy zajęcia dla szkół i przedszkoli.

BIURO STOWARZYSZENIA TEATR GRODZKI

ul. W. Broniewskiego 27, 43-300 Bielsko-Biała

tel. 033 497 56 55, 033 816 21 82

faks 033 816 21 82

e-mail: biuro@teatrgrodzki.pl

Zapraszamy na naszą stronę:
www.teatrgrodzki.pl

INFORMACJA O PROJEKCIE TEATRU GRODZKIEGO

Publikacja „STOP UZALEŻNIENIOM” powstała w ramach projektu „W poszukiwaniu rozwiązań” realizowanego przez Stowarzyszenie Teatr Grodzki od 15 lutego do 15 grudnia 2007. Projekt został dofinansowany przez Unię Europejską (Program Środki Przejściowe 2004), Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Województwo Śląskie, Gminę Bielsko-Biała i Fundację PZU. Główny cel tej inicjatywy to przeciwdziałanie patologicznym zjawiskom społecznym ze szczególnym uwzględnieniem problematyki uzależnień. Alkoholizm, narkomania, przemoc – to rzeczywistość, która nas otacza. W jaki sposób możemy zmienić ten stan rzeczy? Czy sztuka pozwala dostrzec nowe perspektywy działania, pomocy? Odpowiedzi na te pytania szukali uczestnicy warsztatów twórczych, którzy swoimi odkryciami – w formie widowisk, happeningów, tekstów literackich – podzielili się z widzami i czytelnikami. Inicjatywa Teatru Grodzkiego obejmowała cztery obszary działań, ściśle ze sobą powiązane.

Działanie I: Warsztaty twórcze

Intensywna kilkumiesięczna praca twórcza skupiona na problematyce uzależnień. Działania 14 grup warsztatowych (13 zespołów teatralnych i 1 dziennikarski – dzieci, młodzież, dorośli) miały na celu stworzenie artystycznych przekazów związanych z głównym tematem projektu. Zespoły wystąpiły na VII Beskidzkim Święcie Małych i Dużych na scenie Domu Żołnierza, podczas bielskich Jesiennych Dni Profilaktyki (w Osiedlowym Centrum Kultury Pegaz oraz w Teatrze Lalek Banialuka), podczas Przeglądu Twórczości Bezdomnej w Cieszynie (Piwnica Teatralna) oraz podczas imprezy „Przylecieli Anieli” przed Ratuszem w Bielsku-Białej. Finałowe prezentacje miały przede wszystkim ogromne znaczenie dla uczestników warsztatów – dały im poczucie satysfakcji i pewności siebie, świadomość przezwyciężenia wielu trudności i osiągnięcia wymiernych rezultatów.

W czasie projektu Stowarzyszenie Teatr Grodzki prowadziło zajęcia w następujących placówkach:

1. Środowiskowy Dom Samopomocy Podkowa w Bielsku-Białej
2. Subrejonowy Ośrodek Leczenia Psychiatrycznego w Bielsku-Białej Olszówce
3. Świetlica Środowiskowa przy ul. Gazowniczej w Bielsku-Białej (placówka Środowiskowego Centrum Pomocy)
4. Świetlica Środowiskowa przy ul. S. Wyspiańskiego w Bielsku-Białej (placówka Środowiskowego Centrum Pomocy)
5. Świetlica Środowiskowa Dziupła w Bielsku-Białej Lipniku (placówka Środowiskowego Centrum Pomocy)
6. Świetlica Środowiskowa przy ul. Jana Sobieskiego w Bielsku-Białej (placówka Środowiskowego Centrum Pomocy)
7. Świetlica Środowiskowa Dom Szczęścia przy ul. J. Tuwima w Bielsku-Białej (placówka Środowiskowego Centrum Pomocy)
8. Świetlica Środowiskowa Stokrotka przy ul. Wapiennej w Bielsku-Białej (placówka Środowiskowego Centrum Pomocy)
9. Świetlica Środowiskowa w Bielsku-Białej przy ul. Przy Torach (placówka Środowiskowego Centrum Pomocy)
10. Świetlica Środowiskowa Ignis przy ul. 11 Listopada w Bielsku-Białej (placówka Środowiskowego Centrum Pomocy)
11. Świetlica Środowiskowa przy ul. Matusiaka w Bielsku-Białej (placówka Środowiskowego Centrum Pomocy)
12. Katolicki Ośrodek Resocjalizacji i Wychowania Młodzieży Fundacji Nadzieja, Bielsko-Biała
13. Klub Garnizonowy „Dom Żołnierza” – grupa teatralna „Za Siódmą Górą”
14. Klub Garnizonowy „Dom Żołnierza” – grupa dziennikarsko-literacka
15. Szkoła Podstawowa nr 20 w Bielsku-Białej

Działanie II: Czasopismo

W ramach projektu został przygotowany i opublikowany kolejny numer czasopisma „JesteśMy” wydawanego przez Teatr Grodzki od 2002 roku (dotychczas ukazało się 12 numerów podejmujących różne zagadnienia). Numer 13 czasopisma, adresowany do młodzieży, poświęcony jest profilaktyce oraz promocji zdrowego, aktywnego stylu życia. Razem z Pakietem edukacyjnym jest materiałem do wykorzystania na zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych w szkołach podstawowych (starsze klasy) oraz gimnazjach.

W 13 numerze „JesteśMy” tematem przewodnim są nietypowe sposoby spędzania wolnego czasu – relacje uczestników obozów wspinaczkowych, reportaże z zajęć sportowych i rekreacyjnych, zdjęcia tancerzy breakdance oraz praktyczne informacje na temat ciekawych zajęć w Bielsku-Białej. W „JesteśMy” znajdują się również teksty profilaktyczne poświęcone zjawisku uzależnień, w tym fragmenty sztuki teatralnej oraz relacje osób uzależnionych. Problemy komunikacji i uzależnienia od niecenzuralnych słów porusza materiał o języku współczesnej młodzieży. Wywiad z psycholog szkolną o jej niecodziennych pasjach, jak latanie szybowcami, buduje pozytywny wizerunek pedagoga i zachęca do korzystania z pomocy w rozwiązywaniu problemów. Opublikowane zostały także wiersze i opowiadania napisane przez młodych ludzi opisujące ich dom, relacje z najbliższymi i własną receptę na szczęśliwe życie.

Działanie III: Pakiet edukacyjny

Oprócz funkcji dydaktycznej Pakiet Edukacyjny ma za zadanie zilustrować przebieg procesu warsztatowego w poszczególnych grupach – film i broszura są swoistą dokumentacją przeanalizowanych w trakcie działań teatralnych zagadnień i wypracowanych wniosków.

Działanie IV: Informator internetowy – gdzie szukać pomocy?

Utworzenie specjalnej podstrony na stronie internetowej www.teatrgrodzki.pl – przy projekcie „W poszukiwaniu rozwiązań”. Prezentacja zjawiska uzależnień w różnych aspektach w celu dotarcia do osób z różnych kręgów i środowisk. W informatorze internetowym znalazły się m.in. teksty o tym, gdzie szukać pomocy.

Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne Teatr Grodzki

Działalność Stowarzyszenia Teatr Grodzki oparta jest na założeniu, że potrzeba tworzenia jest jedną z najważniejszych potrzeb każdego człowieka, także osób, które zmagają się z samotnością, niepełnosprawnością czy uzależnieniem. Do tych właśnie osób – pozbawionych łatwego dostępu do świata kultury – adresowane są programy stowarzyszenia.

Formy działalności

Stowarzyszenie Teatr Grodzki jest zdobywcą wielu międzynarodowych i ogólnopolskich nagród, grantów i stypendiów, dzięki którym realizuje bardzo szeroki program działań twórczych.

Teatr Grodzki realizuje swoje cele poprzez:

– warsztaty twórcze dla dzieci, młodzieży i dorosłych (prowadzi co roku i zdobywa fundusze dla ok. dwudziestu zespołów teatralnych na terenie Bielska-Białej i dwie grupy animacji komputerowej)

– aktywizację społeczną i zawodową osób z niepełnosprawnością w ramach prowadzonych przez Teatr Grodzki: Warsztatu Terapii Zajęciowej, Zakładu Aktywności Zawodowej oraz poradnictwa zawodowego

– inicjatywy integracyjne (prezentacje dokonań artystycznych poszczególnych grup w połączeniu z imprezami integracyjnymi i rodzinnymi festynami)

– działalność szkoleniową (warsztaty dla nauczycieli i terapeutów, konferencje)

– działalność wydawniczą (publikacje książkowe, gazeta adresowana do młodzieży szkolnej, filmy dokumentalne i instruktażowe)

– wolontariat.

Kulminacją i podsumowaniem każdego sezonu są organizowane od 2000 roku Beskidzkie Święta Małych i Dużych – integracyjne przeglądy twórczości warsztatowiczów.

Przedstawienie grupy teatralnej „Za siódmą górą”

Foto: Krzysztof Tusiewicz

Prosimy przekazać **1%** swojego podatku
na rzecz naszego stowarzyszenia
pomożemy tym, którzy najbardziej
potrzebują pomocy

www.teatrgrodzki.pl

DZIAŁALNOŚĆ STOWARZYSZENIA

- projekty europejskie
- Warsztat Terapii Zajęciowej
- Zakład Aktywności Zawodowej

STOWARZYSZENIE TEATR GRODZKI

Od 1999 roku opiekujemy się:

- osobami niepełnosprawnymi fizycznie i intelektualnie
- młodzieżą poszukującą swojego miejsca w społeczeństwie
- dziećmi w trudnej sytuacji życiowej
- osobami uzależnionymi
- osobami starszymi

Znajdziesz nas:
ul. S. Sempołowskiej 13, 43-300 Bielsko-Biała
tel./faks 033 496 52 19

Pakiet edukacyjny „STOP UZALEŻNIENIOM” autorstwa Agnieszki Ginko-Humphries jest odpowiedzią na obecne potrzeby nauczycieli w zakresie planowania i realizacji programu profilaktyki w szkole.

Autorka bezpośrednio odnosi się do praktyki szkolnej przez liczne przykłady działań edukacyjnych z zespołem uczniowskim. Działania te wzbogacone są o filmy dydaktyczne, w których aktorami są dzieci i młodzież grup teatralnych Stowarzyszenia Teatr Grodzki w Bielsku- Białej. W obudowie scenariuszy znajdują się także zabawne, ale głębokie w swej treści wiersze Agnieszki Ginko proponowane jako pomoc dydaktyczna w realizacji zajęć.

Przedstawione w publikacji scenariusze zajęć z dziećmi i młodzieżą prezentują różne, bardzo ciekawe formy i metody pracy wychowawczej, które można w całości realizować na wybranych zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych. Ważną cechą tej publikacji jest to, że ma ona charakter poradnika metodycznego wpisującego się treściami w program profilaktyki w szkole.

Maria Kulesz
konsultant j. polskiego i wiedzy o kulturze
Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli
WOM w Bielsku-Białej

Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne
TEATR GRODZKI

www.teatrgrodzki.pl